Ե. ՏԱՐԻ ԹՒ 1629 29 Eylul 1937 ԳԻՆ 4 ՂՐՈՒՇ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 29 ՍԵՊՏ. 9Ε61

AREVELK
Siyasî, iktisadî ve edebî yevmî gazete
Galata, Tünel itisalinde, Billur sokak No. 10

ԱԱՓԱՆԱՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ՏԱՐԵԿԱՆ
Թուրքիա	700 ղս.	1400 ղս.
Արտասահման	110 ֆր.	200 ֆր.
Ամերիկա	9 տոլար	15 տլր.

AREVELK
ԱՐԵՒԵԼՔ

ՀԵՌԱԽՕՍԱՅՆ 40852 ԱՆԿԱԽ ՕՐԱԹԵՐԹ Telefon 40852

ՀԱՍՑԷ.— Գալաթիա, Թիւնելի խան Պիլուր փողոց, թիւ 10

AREVELK
Quotidien Armenien Politique
Economique Litéraire
Galata B. P. 1203

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԽՈՐԷՆ ՃԱՄՃԵԱՆ

ՖՐԱՆՔԻՆ ԱՐԺԷՔԱԶՐԿՈՒՄԸ

ԱՆԿԻՒՆԱԴԱՐՁ ՄԸ ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍ. ԿԵԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

Հեռագիրը հաղորդեց արդէն թէ Անգլիա, Ամերիկա և Ֆրանսա զեկոյց մը հրատարակեցին, որով կը յայտարարեն թէ դրամական միութիւն մը հաստատեցին և կը հրաւիրեն միւս տէրութիւնները յարիլ այս միութեան։ Դեռ մանրամասնութիւններ չկան թէ այս միութիւնը ի՞նչ պայմաններու մէջ գոյացաւ։ Երէկ, Երեքշ. ժողովը Փարիզի մէջ պիտի վիճաբանէր այս առթիւ կառավարութեան ներկայացնելիք օրինագծին մասին։

Սա ստոյգ է թէ, ինչպէս որ սթէրլինը և տոլարը իրենց ոսկի արժէքին 100ին 40ը կորսնցուցած են, եթէ ֆրանս. կառավարութիւնը ևս հաւանած է որ ֆր.ը իր արդի այսինքն ոսկի արժէքին 100ին 40ը կորսնցնէ, այն ատեն սթէրլինը որ ոսկի արժէք ունեցած ժամանակ 125ֆր. կ'արժէր և արժէքազրկումէն վերջ 75 ի իջած էր դարձեալ պիտի արժէ 125 ֆր. և տոլարը որ նախապէս 25 ֆր. կ'արժէր և 15 ֆր ի իջած էր, դարձեալ պիտի արժէ 25 ֆր.։ Եւ այս համեմատութեամբ, ֆրանքը որ 8.33 Զրուշ կ'արժէր, պիտի արժէ 5 զրուշ։ Բայց դեռ յայտնի չէ թէ ֆրանքը ի՞նչ համեմատութեամբ իր արժէքը պիտի կորսնցնէ։ Անպայման լուրերու համաձայն, Սթէրլինը 102 կամ 105 ֆր. պիտի արժէ։

Առայժմ ֆրանք ունեցողներն են որ իրենց հարստութեան 100ին 40ը կը կորսնցնեն, քանի որ ֆրանսական ազգն է որ իր շարժուն հարստութեան 100ին 40 ը կը կորսնցնէ այս կարգադրութեամբ։

Արդեօք ի՞նչ պատճառ ունէր ֆրանս. կառավարութիւնը տալու այս ծանրակշիռ որոշումը որ կոչուած է մեծ իրարանցում առաջ բերելու Ֆրանսայի մէջ։ Կառավարութիւնը իր այս ընթացքը կ'արդարացնէ հետեւեալ տուեալներով.— Ամերիկայի, Անգլիոյ և Ֆրանսայի միջեւ դրամի պայքարը պիտի դադրի, և դրամական անորոշութիւնը պիտի անհետանայ։ Երեք տէրութիւնները իրարու դրամներու կայունութիւնը հաւաքաբար կ'երաշխաւորեն, և որոշ սակի մը կը կապեն։ Այնպէս որ երեք երկիրներու դրամներու միջեւ այլեւս «չանժ»ի տարբերութիւն չպիտի մնայ։ Ֆրանս. ապրանքները որոնք իրենց սղութեան պատճառաւ չէին կրնար մրցիլ օտար հրապարակներու վրայ հիմա պիտի կարենան արտածուիլ մեծաքանակ։ Անգլիա և Ամերիկա յանձնառու եղած են մաքսերը չբարձրացնել ֆրանս. ապրանքներու առջեւ։

Դրամական միութեան յարող երկիրներու միջեւ պիտի վերնայ «քոնթէնժան»ի սեղմիչ դրութիւնը։ «Քոնթէնժան»ը հաստատուած էր երկիրներու միջեւ առևտր. հաւասարակշռութիւնը պահելով երկրին դրամական սակը չկոտրելու համար։ Արդ, այդ երկիրներուն դրամները անփոփոխ մնալը հաւաքական երաշխաւորութեան տակ մտած ըլլալով, դրամներու «չանժ»ի անկումի վախը չմնար այլեւս, որով կը վերանան «քոնթէնժան»ի սեղմումները և կը սկսի ազատ վաճառականութիւնը։ Հաւանաբար մաքսային պատնէշները ևս իրենց բարձրութենէն պիտի իջնան և ազգերու առեւտր. յարաբերութիւնները գործունէութեան նոր շրջանի մը մէջ պիտի մտնեն։

Միւս կողմէ, անգլիացի և ամերիկացի բազմաթիւ զբօսաշրջիկներ. որոնք սթէրլինին և տոլարին արժէքազրկումին պատճառաւ այլեւս Ֆրանսա ոտք չէին կոխեր՝ Ֆրանսայի կեանքը սուղ դանելով, դարձեալ Ֆրանսայի ճամբան պիտի բռնեն, որովհետեւ իրենց դրամով շատ աւելի Ֆրանք պիտի կրնան ծախսել Ֆրանսայի մէջ։

Վարչապետ Մ. Պլում իր յայտարարութեան մէջ կ'ըսէ թէ դրամական Միութիւնը կոչուած է անկիւնադարձ մը ըլլալու համաշխարհային տնտեսութեան մէջ, որովհետեւ ան բոլորովին պիտի ձերբազատէ առեւտուրը իր ենթարկուած չանժի, քոնթէնժանի, քլիրինկի և այլ արհեստական կապանքներէն։ Աշխարհի առևտրական յարաբերութիւնները նոր թափէք մը պիտի առնեն, ազգերը ալ աւելի սեղմ յարաբերութիւն պիտի ունենան իրարու հետ, ինչ որ պիտի նպաստէ ընդհ. խաղաղութեան։

Պլում իր յայտարարութեան մէջ կ'ըսէ թէ, կը յուսայ որ Ֆրանսայի ազգը սիրայօժար պիտի ստանձնէ իրեն պարտադրուած նոր զոհողութիւնը, ի փոխարէն այն առաւելութեանց դրոս վերը կը յիշատակէ և որոնք պիտի սատարեն Ֆրանսայի մէջ գործերուն մեծ չափով ընդարձակման։

Բայց դրամի անկումին հետեւանք ընդհանրապէս գիներու ներքին սղութիւն մը առաջ կուգայ, և յայտնի չէ թէ կառավարութիւնը ի՞նչ կերպով պիտի դիմագրաւէ առաջ գալիք այս սղութեան։ Իրաւ է թէ Անգլիոյ մէջ դրամի անկումը զգալի սղութիւն մը առաջ չբերաւ, բայց երկու ազգերը միեւնոյն նկարագիրը չունին և յայտնի չէ թէ Ֆրանսայի մէջ դրամի անկումը զգալի սղութիւն մը առաջ չբերաւ, բայց երկու ազգերը միեւնոյն նկարագիրը չունին և յայտնի չէ թէ Ֆրանսայի մէջ գիներու բարձրացումը պիտի կարենա՞յ սահմանափակուիլ։

Նոյնպէս ճիշդ է թէ Պլում իշխանութեան գլո՞խ եկած ատեն յայտարարեց թէ պիտի պահէ ֆրանքին արժէքը. բայց ո՛չ մէկը չհաւատաց այս խոստումին, որովհետեւ վիթխարի ծախքերու դուռ բացող ընկերային օրէնքները ելեւմուտքը վեր ի վայր շրջեցին և հատոյթի նոր աղբիւրներ գտնելու համար կառավարութիւնը պիտի ստիպուէր ֆրանքը արժէքազրկել. նոր թղթադրամներ շրջաբերութեան հանելու համար, ալխինքն «էնֆլասիոն» ընելու համար։

Ամէն պարագայի, նոր համաձայնութիւնը համաշխարհային կարեւորութիւն ունեցող մեծ դէպք մը կը նկատուի։ Զուիցերիա և Պելճիքա արամադրութիւն յայտնած են միութեան յարելու։ Հոլանտա ևս արամադիր կ'երեւայ, որով հոսանքը անդիմադրելի պիտի ըլլայ։

Գալով Թուրքիոյ, պաշտօնական զեկոյց մը կը յայտարարէ թէ թղթադրամին արդի արժէքը պիտի պահուի, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ մեզ համար հարկեցուցիչ պատճառներ չկան միութեան յարելու՝ և յանձնելու պարագային իսկ մեր դրամին արժէքը պակսեցնելու, ինչպէս կ'ըսեն ուրիշ ազգեր։ Բայց անոնք ոսկիի կապուած դրամներ էին, մինչդեռ մեր դրամը ոսկիի կապուած չէ, թէեւ դրապէս կայունացած ըլլայ։ Ներքին ձեռք առնուած խոհեմ միջոցներու։ Այս օրերու ընթացքին լուրերը ա՛լ աւելի պիտի բիւրեղանան և այն ատեն աւելի իրազեկ կերպով պիտի կարենանք լուսաբանել մեր ընթերցողները։

ԹՐՔԱԿԱՆ ԴՐԱՄԸ

ԱՌԺԱՄԱԲԱՐ ՍԹԵՐԼԻՆԻ ԿԱՊՈՒԵՑԱՒ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԱԼ ՆՈՅՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ ՏՈՒԻԼ

Հոլանտա, Զուիցերիա եւ Պելճիքա ալ ԱՐԺԷՔԱԶՐԿԵՑԻՆ ԻՐԵՆՑ ԴՐԱՄԸ

Երէկ ժամը 14ին, Կեդր Դրամատան ընդհ. կեդրոնը, համաձայն վարչապետութեան կողմէ իրեն տրուած իրաւասութեան, Իսթանպուլի սակարանի քամ սէրութեան հաղորդած է որ, ցնոր տնօրինութիւն թրքական դրամը, փոխանակ ֆրանս. ֆրանքին՝ կապուի անգլիական ոսկեդրամին և իրը այդ սթէրլինի թրքական դրամի հաշուով 638 զ. արժէք տրուած է։ Միւս «տրվիզ»ները ազատ թողուած են։

Այս հիման վրայ, սակարանը իսկոյն գործառնութեանց ձեռնարկած է։ Ֆրանքին արժէքազրկման որոշման անդրադարձները, Իսթանպուլի սակարանը չաթթ կէսօրէ յետոյ և կիրակի փակ ըլլալուն, բացորոշ կերպով չէ տեսնուած։ Սակայն, այս որոշման չահագրգռութիւնը եկած է աւելցնել Զուիցերիոյ և Պելճիքայի ալ իրենց դրամները արժէքազրկելը։

Իսթանպուլ գտնուող եւմական խորհրդական Ֆարիզ Նախընթաց օր երկար տեսակցութիւն մը կատարած է Սակարանի քամիսէրի օգնականին հետ և յետոյ Անգարա մեկնած։

Երէկ առաւօտ Անգարայի մէջ այս մասին, կարեւոր չփուլներ կատարուած են վարչապետին, եւմական և տնտես. գործավարներուն հետ, որոնք ուղեւորութեան ձեռնարկած են։ Այս չփուլներու հետեւանքով վերոյիշեալ որոշումը տրուած է։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱԿԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Երէկ, կէսօրէ առաջ արտակարգ երեւոյթ մը կը պարզէր սակարանը։ Բոլոր գործողութիւնները դադրած էին։

Սակարանի վարիչները միայն կը սպասէին Անգարայէ գալիք կարեւոր որոշման և կը ջանային լուծել եւրոպական զանազան կեդրոններէ հասած հեռագրերը։

Սակարանի քամիսէրութիւնը, բուռն միջոցներ ձեռք առած էր, չահագէտներու գործունէութեան առիթ չի տալու համար։

Երբէք թոյլ չէր տրուեր որ, սակարանի մէջ հաւաքուին գործակալ կամ սակարանի միջնորդները։ Ասոնք ի հարկին ոստիկաններու կողմէ դուրս կը հանուէին։

Միւս կողմէ քամիսէրութիւնը, ամէն վայրկեան եւրոպայի սակարաններէ հասած լուրերը եւմ. գործավարութեան կը հաղորդէր։

ՍՈՖԻՏՐԱԿԱՆՆԵՐԸ ՄՏԱՀՈԳ

Միւս կողմէ հարիւրաւոր առեւտրականներ առաւօտուընէ սկսեալ սկսան դիմում կատարել Թիւրք օֆիսի Իսթանպուլի ճիւղին։

Արտածում և ներածում կատարող վաճառականները կ'ուզէին հասկնալ թէ ասկէ վերջ ի՞նչ ձեւով պիտի շարունակեն իրենց «քլիրինկ»ի գործողութիւնները և յանձնելի (ալիվրէ) վաճառումները։

Ժամը 10ին, Թիւրք օֆիսի քաղաքիս ճիւղը հեռաձայնով Անգարայէ հրահանգ ուղած և լուսաբանած է դիմում կատարողները։ Կը հաւաստուի որ, այս փոփոխութիւնները ոեէ կերպով չպիտի վնասեն երկրին «քլիրինկ»ին դրամներուն։

Յանձնելի վաճառումներէն, բնականաբար պիտի վնասուին անոնք, որ ֆրանքի, դուիս. ֆրանքի և պելճիքական դրամի վրայ կատարուած են։ ուրիշ դրամներով յանձնառութեան տակ առնուած «ալիվրէ»ները բնաւ չպիտի վնասուին։

Կառավարութիւնը հաւաստած է որ արտածում կատարող վաճառականները բնաւ չպիտի վնասուին։ Դիզուած «պլօքէ» դրամներու մասին ոեէ վտանգ գոյութիւն չունի։

Երէկ կէսօրէ յետոյ այս մասին տեսակցելու համար գումարում մը կատարած են արտածում կատարող վաճառականները։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

ԱԹԻՆՔ, 28.—Յունաստան որոշած է իր տրվիզը հաստատել անգլիականին վրայ։

ԱԹԻՆՔ, 28.—Այսօրուընէ սկսեալ իրը սթերլինի դին ճշդուած է 550 տրախմի գնումներու և 546՝ վաճառումի համար։

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԵՆ ԱՆԳԼ, ԹԵՐԹԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 28.—«Տէյլի Հէրըլտ» կը նախատեսէ որ երեք պետութեանց դրամական համաձայնութեան պիտի միանան նաև Գերմանիա, Սովէթ Ռուսիա և ուրիշ ազգեր, առանց սակայն համաշխարհային տնտես. համաժողովի մը սպասելու։

«Մանչէսթըր Կարտիան» կ'ենթադրէ որ Զեխոսլովաքիա և Լեհաստան պիտի հետեւին Ֆրանսայի օրինակին։ Միայն անորոշ կը մնայ Իտալիոյ պարագան։ Բայց հաւանաբար Իտալիա չարժի Գերմանիոյ հետ համերաշխաբար։

ԲՈՒՌՆ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆԵՐ ՖՐԱՆՍ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

ՓԱՐԻԶ 28.— Խորհրդարանին արտակարգ նիստը այս առաւօտ ժամը 9ին սկսաւ։ Ֆրանքին արժէքազրկման մասին կառավարութեան տուած որոշումը կարդաց արմատական երեսփոխաններէն Շմիթ։ Տանըրինգ երեսփոխան խօսք առին։ Աջակողմի և կեդրոնի կուսակցութեանց երեսփոխանները հակառակ են այս որոշման։

Սակայն կ'ենթադրուի որ կառավարութիւնը պիտի ապահովէ մեծամասնութիւնը։ Հաւանաբար բուն զժուարութիւնը յարուցանէ ծերակոյտը։ Ենթադրողներ կան թէ ծերակոյտը պիտի մերժէ այս որոշումը։

ՀՌԱՆՏԱ ԱԼ ԿԱՐԺԷՔԱԶՐԿԷ ԴՐԱՄԸ

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ, 28. — Զուից. ֆրանքին արժէքազրկման վրայ, Հոլանտայի կառավարութիւնը ստիպուած է արժէքազրկել ֆլորինը։

Հոլանտա միակ երկիրն էր որ ցարդ չէր փոխած «տրվիզ»ի արժէքը։

(Շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՅԵՏԻՆ ԿՈՉ ՄԸ

ՄԱՏՐԻՏԸ ՓՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Թօլէտո եւ Ալքազար ըմբոստներու ձեռքը ինկան

ՍԷՎԻԼ, 28.—Ազգայնական ուժերը չաթթ երեկոյ գրաւեցին Թօլէտոն և ազատ արձակեցին Ալքազար ապաստանած ուսանողները։

8րդ զօրաբաժնի ընդհ. բանակատեղին կ'ըսէ որ ազգայնական ուժերը ամբողջովին գրաւեցին Թօլէտո քաղաքը և կառավարական ուժերը 3 հարիւր զոհ տուած և խուճապահար փախած են։

ՊՈՒՐԿՕՍ 28.—Հավասի թղթակցին համաձայն, Քօրտս որ ամիսէ մը ի վեր պաշարուած էր կառավարականներէն, ազատուած է, 2000 քաղաքացիներու նահանջին հետեւանքով։

ՄԱՏՐԻՏ ԿՈՉ Կ'ԸՆԷ

ՄԱՏՐԻՏ, 28 — Կառավարութիւնը կոչ ըրաւ բոլոր անոնց որ կրնան զէնք կրել, Մատրիտի պաշտպանութեան, իրենց աջակցութիւնը բերելու համար։

«ՈՒՐԿՕՍ, 28.—Ըմբոստներու ընդհ. բանակատեղին կը ծանուցանէ Սալամանք—Մատրիտ երկաթուղիին գրաւումը։

ԼՈՆՏՈՆ, 28. Փոքրուկալ ընդունած է մասնակցիլ Լոնտոնի չէզոքութեան յանձնաժողովին։

"ՊԱՇՏՊԱՆԵՑԷՔ ՄԱՏՐԻՏԸ,,

ՄԱՏՐԻՏ, 8.— Կառավարութիւնը երկրին ուղղած է կոչ մը, որ կ'ըսէ մասնաւորաբար.—

Կառավարութիւնը ոչինչ կ'ուզէ ծածկել հանրային կարծիքէն։ Այս պատճառաւ պարտք կը սեպենք մեզի տեղեկացնել ժողովուրդին որ, թշնամին օգտուելով այն գերակշռութենէն, որ իրեն կուտան օտար պետութեանց կողմէ հայթայթուած զէնքերը (որոնց փոխարժէքը մտադիր է վճարելու յանձնելով մեր հողերուն մէկ մասը) այժմ ամենամեծ ջանքերը կը թափէ մօտենալու համար հանրապետական մայրաքաղաքին, որ կը մնայ սիրտը ֆաշականութեան դէմ պայքարին։

Ֆաշիսթներուն և դրամով վարձուած զինուորներուն մոլեգնութիւնը այժմ կը չգթայ գերծուի Մատրիտի դէմ։

Մատրիտէն է որ պէտք գայ այն յաղթանակը, որ ամբողջ երկիրը պիտի փրկէ ֆաշիսթներու ճնշումէն։ Մատրիտի պաշտպանութեան պէտք է մասնակցին հակաֆաշիստական բոլոր հանրապետական ուժերը, բոլոր սպանիացի ցեղերը, Քաթալանցիներ, Պասքերը, Կալիցիացիներ, Վալանցիացիներ, Ինտելիկիներ, վերջապէս Հանրապետութեան մէջ գտնուող բոլոր պարկեշտ և ազնիւ անձերը։

Թշնամիին ծուղակին մէջ չիյնալու համար պէտք է հաշուի առնել ամէն տեսակ հաւանականութիւններ։ Հակառակ բոլոր դժուարութեանց մեր դիրքերն ազգը ցարդ կրցաւ կտրել վտանգներուն ճամբան։

Սակայն մեր ջանքերը աւելի ազդեցիկ ըլլալու համար, հարկ է որ մեր պատերազմիկ ուժերը լաւագոյն ձեւով մը դասաւորենք, կատարեալ հպատակութիւն ցոյց տանք պետերուն և պետական պատերազմի մը կարգապահութեան ենթակայ ըլլանք։

ՊԻԼՊԱՕԻ ՄԷՋ ԱՆԽՆԱՅ ՁԱՐԴ

ՊԻԼՊԱՕ, 28. — Ըմբոստներու կողմէ քաղաքին օդային ռմբակոծման իրը փոխադարձութիւն իշխանութիւնները գնդակահարել տուին նաւահանգստին մէջ խարսխած չորնաւերուն մէջ վար գրուած պատանդները։ Վանքի մը մէջ արգելափակուած 80 գերիներ խնայուեցան։

Կառավարական նաւատորմը երէկ ամբողջ օրը ռմբակոծեց Զիմայայի շրջանի ըմբոստ դիրքերը։ Պիլպաօի կառավարիչը կը փորձէ հանդարտեցնել բնակիչները և արգելք հանդիսանալ ահաբեկչական արարքներու, մասնաւորաբար ծայրայեղ տարրերու գործած ապօրինի սխրագործութեանց։

ՄԱՏՐԻՏ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷ ԹՕԼԷՏՈՅԻ ԱՆԿՈՒՄԸ

ՄԱՏՐԻՏ, 28.— Պաշտօն. զեկոյց մը կը հաղորդէ որ ըմբոստները յառաջացան Թօլէտոյի ճակտին վրայ, կառավարական ուժերը ստիպուելով քաշուիլ կատարեալ կարգապահութեամբ։

Կառավարական ուժերը գրաւեցին Թօլէտոյի մօտ ամբացուած դիրքերը։

ԿԷՕՊԷԼՍ ՄԵԿՆԵՑԱՒ ԱԹԷՆՔԷ

ԱԹԷՆՔ, 28 — Մ. Կէօպէլս այս առաւօտ օդանաւով Պերլին մեկնեցաւ։ Նախարարը յայտարարեց որ իր այս այցելութիւնը մասնաւոր հանգամանք ունէր։

ԻՆՉՊԷՍ Կ'ԱՊՐԻՆ

ՃԱԲՈՆՑԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՆ ՈՒ ԳԻՒՂԱՑԻՆ

Եթէ օր մը մարդ փորձուէր Գերմանիոյ հեղձուցիչ կազերու գործարաններուն և զինարաններուն մէջ խուզարկութիւն մը ընել և վաւերագիր ու նկարներ ձեռք բերել, թերեւս աւելի նուազ դժուարութեան պիտի հանդիպէր ճաբոնական ամէնէն հասարակ գործարաններուն մէջ պարզ պատճառի մի ջոցին։

Տնտեսական օտար առաքելութիւններն իսկ, որոնք ամէն տարի ճաբոն կ'երթան, շատ քիչ գործարաններ կ'այցելեն և միշտ նոյնները։

Կէմիչօն (ճաբոնական Քէ ա'Օրսէն), հիւպատոսը, վաճառականական յանձնախումբը չեն կրնար, հակառակ իրենց ջերմ փափաքին, բանալ ամբողջն փակուած դռները։

Ինչո՞ւ ճաբոնական գործարանները այսքան խորհրդաւոր, այսքան ամրափակ են։ Պարզապէս, ճաբոնցիները չեն ուզեր ուրիշներ ընեն իրենց այն՝ ինչ որ իրենք ըրին ուրիշներուն։ Անոնք բովանդակ աշխարհէն համբերութեամբ, մէթոտով հաւաքեցին արեւմտեան արուեստի տարրերը և իւրացուցին։ Նոյն իսկ յաճախ զանոնք կատարելագործեցին։

Այսօր, անոնք պարիսպներ կը բարձրացնեն իրենց իրական կամ երեւակայական յառաջդիմութեանց շուրջ, իրենց կարգին, իրենց հետախուզութեանց գաղտնիքը գողցնել չտալու վճռականութեամբ։

Գործարաններու յարակից «Ընտանեաց գործատեղիներ» անուան տակ կազմակերպութիւնները այնքան ուշադրութեան արժանի են որչափ հետաքրքրական։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏԵՂԻՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Ընտանեկան գործատեղիներու մէջ աշխատող գործաւոր—գործաւորուհիներու թիւը շուրջ 2 միլիոնի կը բարձրանայ։

Շատ քիչ գործեր կան որ հոն չկարենան շինել, և ահա թէ ինչպէս կ'աշխատին։

Ենթադրենք որ Շոգեկառքի Ընկերութիւնը նոր վայրաշարժներու պէտք ունի։ Պատրաստուած օրինակով և գինով մը «Աւատապետ»ներէն (ճարտարարուեստի և առեւտուրի հսկաներ) մէկուն հետ կը համաձայնի։

Մասնագէտ ճարտարապետներ յանձնարարուած վայրաշրժը կը բաժնեն կարելի եղածին չափ ամէն պզտիկ անջատ կտորներու։ Ընտանեկան գործատեղիներու պզտիկ արհեստաւորները կը հրաւիրուին տեսակ մը ցուցանդէսի, ուր անոնք կը գնահատեն շինուելիք կտորներուն քանակն ու որակը։ Ապա, անոնք կ'ընտրեն իրենց ուղեցած գործիքներուն կամ իրենց ընդունակութեան համաձայն։ Յաճախ կապալառուի մը հաշոյն կ'աշխատին։

Վերջապէս յանձնարարութիւնը ստանալու համար յանձնառութեան գիր մը կը ստորագրեն, գինն ու յանձնումի թուականը նշանակելով։ Այսպէս, ընտանեկան գործատեղիներու մէջ կատարուած գործին գինը մեծ գործարաններէն 10—20 առ հարիւր նուազ կ'ըլլայ։

Ահաւասիկ համեստ ելեքտրագէտ գործատէր մը, փոքրիկ մոթէօրներ կը շինէ։ Ինքն է իր վերակացուն և 6—8 մեքենաներու համար 5—6 գործաւորներ ունի, բոլորն ալ իր ազգականները։ Գործատեղին կը փակուի ամիսը միայն երկու կիրակի։

Գործաւորները կ'աշխատին օրական 9—10 ժամ և կը շահին 2 ֆրանք։ Ֆուկէս ֆրանք՝ տարուան մէջ արձակուրդ չունին, բացի գարնան և աշնան այն 48 ժամեայ պատոյանէրէն որ գործատիրոջ ընկերակցութեամբ կը կատարուին, որուն հիւրերն են բանո՛ր որները։

Ճաբոնական ապրանքներու աժանութեան պատճառներէն մէկն ալ սա է որ գործաւորները ոչ մէկ ընկերական օրէնքներու ենթարկուած են։ Շատ գործարաններու մէջ յաճախ անոնք 10—11 ժամ կ'աշխատին նոյն վարձը ստանալով։

Այսու հանդերձ, գործատէրերէն ոմանք բարոյապէս և նիւթապէս կ'օժանդակեն պատահական, նամանաւանդ հայրենակից հիւանդներու, թէև նմանօրինակ օրէնք մը գոյութիւն չունի։

Գործատեղիներէն շատերուն մէջ գործատիրուհի խոհարարուհի է։ Կերակուրները հոգեկան բրինձէ և չորցած ձուկէ։ Իրրեւ ըմպելիք թէյ կը գործածեն։ Գործաւոր մը ամսական 15—20 ֆրանք կը ստանայ օրական 2 ֆր. սնունդի տարբերութենէն վերջ։

Բացի սնունդէ, ճաբոնցի գործաւորը կը ծախսէ եռամեայ հագուստի մը համար 15 ֆրանք։ Սինէմա կը յաճախէ (տիտոը 2 ֆր.)։ Ոգելից ըմպելի մը չի գործածեր։ Արեւելեան «քէֆ»ներ չունի ամենեւին։

Ճաբոնցի գործաւորուհին 25 տարեկանէն անդին ա'լ չաշխատիր, ամուսնութեան կը պատրաստուի։ Իր սնունդէն զատ ուրիշ ծախք չունենալով, կը յաջողի փոքրիկ գումար մը խնայել ապագայ օժիտի համար։

Քանի մը հարիւր ֆրանքով կարելի է տուն մը կահաւորել։ Աթոռի տեղ «մինտէր» և բարձեր, «եուքի» մէջ անկողին մը, քանի մը ամաններ կը կազմեն ճաբոնական անպաճոյճ տան մը կահ կարասին։

ՓՈՔՐԻԿ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ԿԵԱՆՔԸ

Թոյօ Մուսզէն գործարանը կ'աշխատցնէ 1500 գործաւորուհի և շուրջ 200 գործաւոր։ Բամպակէ գերձան կը շինէ և ունի 1000 ջահրակ և 75,000 չամիրակ։

Գրեթէ ֆրանսական կամ անգլիական գիտական կազմակերպութեամբ սարքաւորուած է։

Մեծ սրահ մը, կատարեալ լոյս մաքուր և օդաւէտ։ Բոլոր գործաւորուհիները — մեծամասնութեամբ 16—18 տարեկան — ճերմակ հագուած են, ճիշդ հիւանդապահուհիներու ձեւով։

Սրահին մէջ միայն 20 հոգի կը տեսնուի, մէկ հոգի 13 ջահրակ կամ 25 մեքենայի, այսինքն 600 չամիրակի համար։ Մեքենաները չարունակական հսկողութեան ենթարկուած են։

Գործիքները մեծ մասամբ տաքաւին անգլիական են, սակայն և այնպէս արդիական և կատարեալ. գործուած ջահրակները ճաբոնական են։ Աւելածու խումբ մը մշտապէս մնացորդները կ'աւէլ։

Գործաւորուհիներէն շատեր գիմակ կը գործածեն փոշիի դէմ պաշտպանուելու համար։ Գործաւորները երկու խումբի բաժնուած են, առաջինը կ'աշխատի առաւօտեան ժամը 5էն մինչեւ 1, երկրորդը 1—10, իւրաքանչիւր խումբ 9 ժամուան աշխատանք կը կատարէ կէս ժամ հանգիստով։

Գործաւորուհիները օրական 2 90 ֆր. իսկ այրերը 6 ֆր. կ'ստանան։ Ամսուան մէջ միայն 4 կիր ազատ են և տարուան մէջ 4 օր անվճար արձակուրդ ունի։

(Մնացեալը վաղուան թիւով)

ՄԱՐԶԱՇԽԱՐՀ

ՆՈՐ ՃԻՃԼԻ 3-ՀՈՎ

ՅԱՂԹԵՑ Թ. Ե. Ե. ԳՈՒՐԹՈՒԼՈՒՇԻ Թ. Ե. Ե. ԳՈՒԲՈՒԼՈՒՇ ՄԻՋԱԴԷՊ ՅԱՐՈՅՑ

Կիրակի առաւօտ Թաքսիմի Սթատը ժամը 11.30ին տեղի ունեցաւ փորձ-մրցում մը՝ Ն. Շիչլիի և Թ. Ե. Ե. Գուրթուլուշի Ա. կազմերուն միջեւ։ Դատաւորն էր Բերայէն Վլասթարիս։

Ա. կիսախաղին, Ն. Շիչլիցիները իրենց կրկնակի յարձակումներուն հակառակ, չկրցան արդիւնք ձեռք բերել, մինչ Գուրթուլուշցիք, խառնաչփոթութենէ մը օգտուելով, իրենց առաջին կոյլը կը նետէին խաղին վերջնաղուն մօտ։

Բ. կիսախաղին սկիզբները, անոնք յաջողեցան երկրորդ կոյլ մը ալ շահիլ։ Այս կոյլը կարծէք չանթի հարուածի պէս ուշքի բերաւ Ն. Շիչլիի յառաջապահները որոնք եռանդով և իրերահասկացողութեամբ սկսան խաղալ և հինգ վայրկեանի մէջ յաջորդաբար երեք կոյլեր նետելով, յաղթական գիրքի մէջ մտան։ Ապահովաբար կոյլերու շարքը պիտի երկարեր դեռ, որովհետեւ Գուրթուլուշցիք չյմեր և չուարած, պարզապէս խուճապի մատնուած էին. մինչ իրենցմէ ամենէն խելացին մեր տղոցմէ Գրիգորի զարնելով, կոխի մը նախայարձակ եղաւ, և այնպէսով ագեղ միջադէպ մը յարուցած եղաւ։ Բարեբախտաբար չնորհի Գրիգորի ցոյց տուած պայարին կեցուածքին շուտով վերջ արուեցաւ։

Բ. կիսախաղին լրանալուն քանի վայրկեան մնացած, խաղին վերջ տրուեցաւ։

***Ժ. մը 8ին, Ն. Շիչլիի և Ա-թէչի Գ. կազմերը մրցեցան և Ն. Շիչլիցիք 0—3 կոյլով լաւ յաղթանակ մը տարին։

***Ժամը 10ին. մրցեցան Բերայի և Արնավուտքէօյի Ա. կազմերը։ Բերայցիներէն միայն երկու հոգին Ա. կազմէն էին, մնացեալը Բ.էն էին մինչ Արնավուտքէօյ Ա. կազմ հանած էր։ Խաղը 3 3 հաւասար անցաւ։

***Թէօտորէսքու-Եօրկօս կոփամարտի մրցումը տեղի ունեցաւ կիրակի օր, Թաքսիմի Սթատին մէջ։ Դատաւորն էր նախկին կոփամարտիկ Քիւչիւք Ռ. մալ։ Առաջին ռաունտին իսկ Թէօտորէսքու որ լաւ կոփամարտիկ մըն է, զօրաւոր չունչով յարձակումի անցաւ և լաւ մը նեղեց իր հակառակորդը, որ չուտով հասկցաւ թէ սովորական կոփամարտիկ մը չէր դիմացինը։ Երդ ռաունտին Եօրկօս արդիւնած հարուած մը իջեցուց ռումանիացիին և «տիսքալիֆիէ» հռչակուելով, պարտուած համարուեցաւ, ինչ որ փրկեց աւելի ծանր պարտութենէ մը։

ՄԱՐԶԱՍԷՐ

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱԼՔԱՆԵ'ՆՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

Աթէնքի մէջ նախընթաց օր, վարչապետ Մէթաքսասի ներկայութեան, բացումը կատարուած է պալքանեան ոլիմպիականի մրցումներուն։ Առաջին օրուան մրցումներուն ներկայ գտնուած են 60,000 հոգի։ Ահաւասիկ գնահատման մրցումներու մէջ թուրք մարզիկներու դասաւորումը, 50 0 մեթր՝ հինգերորդ, 10000 մեթր՝ չորրորդ, 110 մեթր արգելարշաւ՝ հինգերորդ, ոտքով բարձրութիւն՝ երկրորդ. առաջին օրուան արդիւնքներուն համաձայն ազգերու դասաւորումը հետեւեալն է.— Յունաստան՝ 41 կէտ, Եուկոսլաւիա՝ 21 կէտ, Ռումանիա՝ 13 կէտ, Թուրքիա՝ 12 կէտ, Պուլկարիա 5 կէտ։

ՖՐԱՆՔԵԻՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՒ

Ր. ԱՐԱՍ ՓԱՐԻԶ Կ'ԵՐԹԱՑ

Ժրնեւէ կը հաղորդուի որ, Ազգաժողովի Խորհրդի առջի օրուայ նիստին, ֆրանս. արտաքին նախարարութեան խորհրդականն Վիէնօ բացատրութիւններ տուաւ է ֆրանքեսուրիական դաշնագրին մասին, յայտնելով որ, դաշնագրին վաւերացումէն երեք տարի յետոյ պիտի ջնջուի հոգատարութիւնը և Սուրիա պիտի անդամակցի Ազգաժողովի։ Յետոյ խօսք առած է Թուրքիոյ արտաքին գործավար Բիւշրա Արաս և ըսած որ, գոհունակութեամբ կ'ընդունի Սուրիոյ անկախութիւնը։ Բայց չեղած է որ Թուրքիա կը չահագրգռուի Խաքէնտէրունի և Անթաքիոյ բնակչութեամբ և կը յուսայ թէ պիտի ապահովուի անոնց իրաւունքները։

Ներկայիս այս խնդրոյն չուրջ բանակցութիւններ կը կատարուին Թուրքիոյ և Ֆրանսայի միջեւ։ Ժրնեւի նստաշրջանէն յետոյ Բիւշրա Արաս Փարիզ պիտի երթայ և կարեւոր տեսակցութիւններ պիտի ունենայ Խաքէնտէրոնի և Անթաքիոյ խնդրին շուրջ։

ՀԱՆՐԱՔՈՒԷ ՄԸ

«Հայկէր» կը ճաղորդէ որ, Հռոմի անթէլը, հերքումի ոչ արժանի տարօրինակ լուր մը հաղորդած է, ըսելով թէ, Անթաքիոյ և Խաքէնտէրոնի խնդրին հետեւանքով ձգտում առաջ եկած է Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ միջեւ։ Անթելը յետոյ աւելցուցած է հետեւեալը.—

Կը պնդուի որ Թուրքիա Ազգաժողովի դիմում պիտի կատարէ, Խաքէնտէրունի և Անթաքիոյ Թուրքերուն միջեւ հանրաքուէ մը կատարուելու համար։

ՅԱՆՑԱՆԵՒԻ վրայ բռնուածներու մասին պատրաստուած օրէնքը Հոկտեմբեր 1է սկսեալ պիտի գործադրուի։ Այն օրը Իսթանպուլի և Պէյօղլուի կողմը երկու դատաւոր անուներ պիտի սկսին գործել։ Երկուքն Իսթանպուլի ընդհ. դատախազ Հիլմէթ Օնաթ կուսակալութեան պաշտօնատան մէջ ոստիկաններուն բացատրեց նոր օրէնքին տրամադրութիւնները։

ԻՐԱՆ— Էրզրում — Թրապզոն խճուղիին շինութիւնը կը շարունակէ։ Այս ճամբան լրանալէ յետոյ Թրապզոն է Թահրան վեց օրէն կորելի պիտի ըլլայ երթալ։ Ասոր համար երկու կառավարութեանց օժանդակութեամբ մէկ միլիոն ոսկի գրամագլխով ընկերութիւն մը պիտի հիմնուի։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԱԳԷՏ

ՓՐՕՖ. ՄԷՅՅԷԻ ՄԱՀԸ

Հեռագիրը ծանոյց արդէն նշանաւոր արեւելագէտ և հայագէտ ֆրանսացի Փրոֆ. Մէյյէի մահը։

Վերջին սուրհանդակով հասած ֆրանս. թերթերը հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն մեծանուն փրոֆէսէօրին կենսագրութեանը մասին.—

Անթուան Մէյյէ 1866ին ծնած էր Մուլէնի մէջ որսվ 70 տարեկան էր։ Լիսէ'ի ընթացքը այդ քաղաքին մէջ աւարտելէն վերջ Փարիզ հասաւ ուր ուսանեցաւ երեք նշանաւոր արեւելագէտներու մօտ, որոնց հետզհետէ յաջորդեց իրրեւ ուսուցիչ Արեւելեան Կենդանի Լեզուներու վարժարանին մէջ։ Հոն աւարտեց նաեւ, 1902էն 1906, հայերէն լեզուն, որ մաս կը կազմէ հնդեւրոպական լեզուներու խումբին և զոր շատ լաւ կը խօսէր, Հայաստանի մէջ շատ մը քննական ուսումնասիրութիւններ և ճամբորդութիւններ ըրած ըլլալով։ Ան անդամ էր շատ մը եւրոպական մայրաքաղաքներու ակադեմիներուն։

Իր գլխաւոր երկասիրութիւններն են.— Հին պարսերէնի բառագիտութիւն, հայերէն լեզուի բաղդատական քերականութիւն հնդեւրոպական լեզուներու բաղդատական ուսումնասիրութիւն, հին պարսկերէնի քերականութիւն, գերմանական լեզուներ, եւն.։

Անթուան Մէյյէ Եւրոպայի մէջ ճանչցուած էր իրրեւ Ֆրանսայի գիտական մեծ փառքերէն մէկը։ Պերլինի համալսարանի պատուակալ փրոֆէսէօր էր հետեւեալ տիտղոսներով.— Նշանաւոր հեղինակ բաղդատական քերականութիւններու, պերճախօս գրագէտ, արժանագոյն առաջնորդ եւն.։

1928ին Իսթանպուլ եկած և այս առթիւ կեդրոնական վարժարանը այցելելով հայերէն լեզուի մասին բանախօսութիւն մը ըրած էր։

ԵՐԲ ՎԵՐՋ ՊԻՏԻ ԳՏՆԷ

ԱՅՍ ՀԱՆԳՈՅՑՆ ԱԼ

Կոակացը վերջերս գտնուած է Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան, որպէս զի հետամուտ ըլլայ գանձելու Տիկ. Մէրհամէթի նի կտակէն մնացած իր պահանջը։

Այս հարցը, հակառակ տարիներ անցնելուն, դեռ չգտաւ իր վերջնական հաշուեյարգարը, և Հիւանդանոցը դեռ պահանջով կը իր բաժինէն։ Մինչ կտակարար Սմբատ Քեսթիպեան իր կարգին պնդէ թէ՝ ամբողջութեամբ վճարած է Հիւանդանոցին բաժինը։ Մինչ կոդմէ սակայն, կտակացը պարտքէս կը պոռայ թէ դեռ պահանջուն Հիւանդանոցը, որուան մասնաբաժինը ամբողջ չուլլով որ միմիայն Հիւանդանոցը բաժնէն զեղչուած են փոխանցման ամբողջ ծախքերը, փոխանակ ամբողջ ժառանգորդներուն բաժին ընելու, ինչպէս կը ճշդէ օրէնքը։

ԷՏՈՒԷՐՏ Ը. ԵՒ ՀԱՅ ՄՐՇԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ինչպէս յայտնի է, Անգլիոյ թագաւոր Էտուէրտ Ը. Մեծ Շուկայի մէջ թրքական սուրճ խմելէր հայ սրճեփ Պ. Կարապետ։

Անգլիոյ թագաւորին քաղաքացիութեան առթիւ գրուած նամակներուն մէջ կը յիշուի նաեւ յիշեալ դէպքը։ «Մորնինգ Փոսթ» կը հրատարակէ թագաւորական սուրճ հրամցնող աչկերտ կայի հետեւեալ յայտարարութիւնը։

«Այն յուզումը զոր զգացի թագաւորին հետ դէմ առ դէմ գալուս առիթին անդամ զգացած էի խակրթարանի մէջ քննութիւն տուած պահուս։ Այս քննութեան մէջ չէի յաջողած և հեռացայ դրացէն։ Երբ իրազեկ եղայ թէ Անգլիոյ թագաւորն է որուն պիտի հրամցնեմ, գրեթէ սարսափ ձեռքէս պիտի իյնար զումէս։ Ուրիշներ 5 ոսկի տալ առաջարկեցին որ իրենց ալ տամ այն գաւաթով, որմէ թագաւորը, բայց ես կը մերժեցի։

Սրճեփը, սուրճին գաւաթը տալով հետեւեալը յայտարարեցի կ'աւելցնէ անգլ. թերթը.—

«Ահաւասիկ գաւաթը։ որ ալ դրամ տան, ոչ մէկուն տամ, այլ զայն իբր յիշատակ տամ թագուհի գաւակներուս»։

ՎԱՌՁՈՒԻԹԻՆԸ բաղմապրեցուած է Պէյօղլուի Թաղ. Խորհրդարանը վերջերս պատրաստած և ներկայացուցած իրեն ներկայացուցիչ Կալուածոցի նոր կանոնագիրը։ Ինչպէս ն և հինը, որպէս զի քանչիւր անդամ նախապէս ուսանիրէ և բաղդատէ երկուքն և յետոյ քննութեան ենթարկուի ժողովին մէջ։

ՁՕՆԿՈՒԼՏԱՔԻ մէջ հանդիպած պայթումի մը հետեւանքով 7 բանուորներ և 2 վարպետներ մեռան։ Այս վերջիններէն մին Իտալացի Երկաթուղիի փապարիին մէջ ունեցած փուլուզումի մը հետեւանքով ալ երկու բանուորներ մեռան։

ՄԻՒՐԷՖԹԷԻ, Մարտինի, Կայի և Կազի Այնթապի մէջ ռաւաղ ութեան կատարած քարի հետախուզութիւնները դրական զիւնք տուած են։

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — ԹԻՒ 132 —

ՐԷՃԱՏ ՆՈՒՐԻ

ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԱՐԵՒԸ

Թարգմ. Գ. ՀՐԱՆՏ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

— 5 —

Ժիւլիտէ կ'ուզէր որ ժամ առաջ ատարին պատրաստութիւնները և կը փափաքէր մանաւանդ որ հարսանեկան հանդէսը կատարուի ունպատճառ աշնան գեղեցիկ օրերէն մին։

Այս տարի չատ աղուոր աշուն մը կ'ընէր բաղդատմամբ ուրիշ տարիներու։ Իրիկնային պտոյտներնիս կը շարունակէինք նորէն և մեր ձիերով կը շրջէինք կղզիին ամենահեռաւոր անկիւնները։ Ժիւլիտէ երբեք չէր տրտնջար իր կեանքի մասին և կը յայտնէր թէ չատ երջանիկ է։ Այո՛ անոր նախկին ջղայնոտութիւններէն հեռք մը իսկ չէր մնացած և իր գեղեցիկ, չէկ դէմքին վրայ հրեշտակային հանդարտութիւն մը տիրապետած էր։

Սակայն չեմ գիտեր ի՛նչ պատճառաւ իմ մէջ գոյութիւն ունեցող ծածուկ մտահոգութիւնը չէր փարատեր երբեք։ Երբեմն յոգնած կ'ըլլար ան, կամ չափազանց աշխատութենէ և կամ նոյն ատիճան զուարճութենէ, այն ատեն կ'երթար ու կ'ընկողմանէր պարտէզի բազկաթոռներէն միոյն մէջ. և ես տեսնելով անոր ժժգոյն դէմքը՝ արեւուն դարձուցած և աչքերը խրփած, սիրաս կը քամուէր ազապատանքի և զորովի խոր զգացումով։

— 61 —

Այիշէի հարսանեկան օրը ադարակի մէջ ամէն աշխատութիւն դադրեցան։ Որպէս զի ազջնակը չի զգայ իր ոչը ըլլալը, բոլորս ալ գործի լծուեցանք։ Շիւքրան գիւղական փառաւոր հարսնիք մը պատրաստեց։ Ժիւլիտէ զբաղեցաւ հարսին սենեակով և անոր զարդարանքովը։ Իսկ ես՝ սկսեալ նահանգապետէն և թաղապետութեան նախագահէն, ադարակ հրաւիրեցի Մ.. սի բոլոր կարեւոր անձնաւորութիւնները։ Մէկ խօսքով միջակարեան դասակարգի պատկանող ընտանիքի աղջկան մը իսկ ամէն աւելի լաւ հարսանեկան հանդէս չէր կրնար կատարուիլ։

Հիւրերուս հետ պարտէզը նստած էի։ Կիւլիւզար գալիա հեռուէն կանչեց զիս ձեռքի չարժումով մը։

— Այիշէն հագուեցուցինք, ըսաւ, հայրը դուն ես, քողքը դուն պիտի կապես։

Այիշէն զարդարած էին։ եղացի հարսերուն նման։ Զիս տեսնելով յալ սկսաւ. ձեռքերս հմայուրեց։ Ես ալ չոյեցի զայն, ճակատը համբուրեցի։ Ապա քողքը կապեցի Սենեակին մէջ հարսին ընկերուհիներէն քանի մը գիւղացի աղջիկներ ելս կային։ Խորհելով որ մի զուցէ քաշուին, չէի դիտեր դանոնք։ Ասոնցմէ մին չկրնալով ինքզինքը զսպել խնդալ սկսաւ։ Ժիւլիտէն էր Աչքերուս չէի հաւատար։ Աղջիկս գիւղացի աղջկան մը պէս հագուած էր։ Որպէս զի աւելի լաւ կարենամ տեսնել զայն, պատուհանին առջեւ տարի։

— Ո՞ւրկէ խորհեցար այս տգայութիւնը, Ժիւլիտէ, ըսի։

— Գէ՞շ եղաւ։

— Ընդհակառակը, երբեք այս օրուան չափ գեղեցիկ չէի տեսած քեզ...։

— Շատոնց ի վեր կը խորհէի ասանկ անակնկալ մը ընել ձեզ։ Քանի որ այս տարազը վայլեց ինձ, ուրեմն ապագային ես ալ այս հագուստներով հարս կ'ըլլամ։

— Ասանկ ուրախ օր մը տխուր բաներ մտածել մի տար, Ժիւլիտէ։

Աղջկանս աչքերը փայլեցան յանկարծ և յարեց.

— Իմ հարս ըլլալս ձեզի տխրութի՞ւն պիտի պատճառէ։

— Ո՛չ, ընդհակառակը, քեզ հարս տեսնել ինծի համար ամենամեծ բարեբաղդութիւն է։

— Այդպէ՞ս։ Ուրեմն ինչո՛ւ տխրութեան մասին խօսեցաք։

Խնդացի և չարունակելով աղջիկս գիտել պատուհանին առջեւ, պատասխանեցի.

— Դժուար է հասկնալ տխրութեան պատճառը։ բանի տակայն որ Ժիւլիտէ, ո՛վ գիտէ գիւղական հարսի տարազը այսքան տեսնէ ի վեր որքա՛ն գեղեցիկ է... Ջիկներու դէմքը շրջանակած է։ Սակայն այս դէմքերուն ոչ մէկը կը կրէր քուկինդ չափ եղական գրաւիչ գեղեցկութիւն։ Դեղ տարազին մէջ տեսնելը զիս պիտի տխրեցնէ. պիտի կարծեմ գիւղացի երիտասարդի մը կ'ամուսնանաս և քու այս գեղեցկութիւնդ պիտի փճանայ։ Այսուհանդերձ, եթէ չիտակը ոչ հարկ ըլլայ, կը վախնամ։ փեսացուի պիտի հաւնիս։

Այս բառերը արտասանած հուս անցեալը կը վերյիշի և քիս առջեւէն չարժանկարի մը պէս կ'անցնէին ամենէն ի վեր տեսած բոլոր գիծերս։

(Շար.)

ԱԹԱԹԻՒՐՔ
ՄԵԾ ԿՂԶԻ ԱՅՑԵԼԵՑ

Աթաթիւրք նախընթաց օր Անգարայէ դեսպան Բուչէն Էշրէֆի, Նալլի Նիհատ, Սգերզի երեսփոխան Իսմայիլ Մուշթաքի, Սվազի երեսփոխան Նազիմ, Կ. զի Այնթապի երեսփոխան Ալի Գելբճի և տարբեր անձնաւորութեանց ընկերակցութեամբ Մեծ կղզի այցելեց և մինչեւ ուշ ատեն մնաց Եսթ Պալիւզ։

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ Կ'ԱՕՑԵԼԷ

Վարչապետ Ըսմէթ Ինէօնիւ նախընթաց օր Անգարայէ մեկնելով, քննական ուղեւորութեան մը ձեռնարկած է արեւելեան նահանգներու մէջ։

Կը կարծուի որ այս քննութիւնը երկար պիտի տեւէ և վերջին մեծ ուշադրութեամբ տեղի պիտի ունենայ։ Վարչապետը նախ պիտի երթայ Սվազ և պիտի քննէ Սվազ—Երզրում երկաթուղիին շինութեան աշխատութիւնները

Յետոյ պիտի երթայ Մալաթիա. Էլազիզ և Ն.։

Կ'ենթադրուի որ վարչապետը մեծարկած է այս ճամբորդութեան, անձնապէս ճշդելու համար նշեալ տարածքնէ ի վեր արեւելեան նահանգներու մէջ կատարուած աշխատութիւնները։

«Ճումհուրիէթ» կը գրէ այս առթիւ որ կառավարութիւնը մտադիր է Տիարպէքիրի երկաթուղին մինչեւ Վան երկարել։

ՔԱՐԻԴՂԻ ներածումը որոշած է նպաստակի տակ առնել կառավարութիւնը։ Այս նպատակով տնտեսական, ելմտական, ազգ. պաշտպանութեան և մաքսերու գործավարութեանց պատուիրակներէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը կազմուած է։

Յանձնաժողովը պիտի ջանայ տարբերութիւնները նախապել երկրին ազգ. պաշտպանութեան և ճարտարարուեստին համար անհրաժեշտ քարիւղի պահեստ ունենալ երկրին մէջ. ինչպէս կ'ըսէ Ն.։

Նմանապէս միջոցներ ձեռք պիտի առնուին քարիւղի վաճառումը հակակշռելու համար։

ՀՐԷՒՑ ծոմի տօնին առթիւ Հրեաները նախընթաց օր հրապարակային հաւաքոյթներ ունեցած են Իսթանպուլի մէջ։ Այս առթիւ Կարսաթի վաճառական Էսքինազի Հրէական հիւանդանոցի հաւաքոյթին ճառ մը խօսելով հրաւիրած է իր հայրենակիցները մոռնալ սպանութիւնը և միշտ թուրքերէն խօսիլ։

ԱՆԳԼԻԱՑԻ յայտնի գրամատէր Ինգէթ, որուն օգնութեամբ քաղաքս կամնուտը գրած էինք, նախընթաց օր Պաղատատի ճամբով Հընդոստան մեկնած է։ Կ'ըսուի որ Հնդեստանի մէջ տեղի ունեցող գործերէն զարթած Անգարայէն պիտի մեկնի և Թրք. իշխանութեանց Սամսոնի քարիւղներու մասին տեղեկութիւններ պիտի կատարէ։ Դրամատէրը զարթած Անգարայէն պիտի մեկնի և Թրք. իշխանութեանց Սամսոնի քարիւղներու մասին տեղեկութիւններ պիտի կատարէ։

ՌՈՒՄԱՆԻԱՑԻՆ 30 հազար գաղթականներ հասան առջի օր «Նաւարդ» նաւակնաւով։ Այս վերջինները Սեպտեմբերի չրջանին մէջ պիտի զեռնուին։ Մինչեւ գաղթի չրջանին վերջը, Պուլկարիայէն 4 հազար և Ռումանիայէն 9 հազար գաղթականներ պիտի հասնին տակաւին։

ԼԵՆԻՆԿՐԱՏԻ մէջ թուրքևսովետական մարզիկներու միջեւ տեղի ունեցած հեծելանիւի մրցման թուրք մարզիկներէն Թալէաթ ապրիլին, երկրորդ Քեազիմ և վեցերորդ Օրհան հանդիսացած են։ Այս յաջողութիւնը յատկանշական է, որուն համար ըլլալով որ մրցորդները ստացած են մաքառիլ անտանելի տրտիի մը և սաստիկ քամիի մը դէմ։

ԴԱՏԱԿԱՆ պաշտօնատունը որոշած է չինել Սուլթան Ահմէտի քանդուած բանտին տեղ։

ՕՐ. ՊԵՐՃՈՒՀԻ ԷՐՏԻՆՃ
Պ. ԵՐՈՒԱՆԴ ԳԱԼԵՕՆՃԵԱՆ
Ն Շ Ա Ն Ո Ւ Ա Ծ

Իսթանպուլ, 28 Մեպտ. 936

ՔՐՈՒՓ ԹՈՒՐՔԻԱ
ԿՈՒՅԱՅ

Լոնտոնի «Մորնինք Փոսթ» թերթի Պերլինի թղթակցին համաձայն, Քրուփ զինագործարանին տնօրէն Հէր Կրուփ ֆոն Պոհլէն կարեւոր պաշտօնով մը Պերլինէ մեկնած է Անգարա և Իսթանպուլ գալու համար։ Հէր Քրուփ դիմում կատարած է Իթթիւրքի կողմէ ընդունուելու համար։

Քրուփ կ'ուզէ տ'սակցիլ բոլոր այս խնդիրներուն մասին, որ իր հատատութեան Թուրքիոյ չահերուն կը վերաբերին։ Թերեւս պիտի ուզէ Քրուփի գործարանիա բաժին մը ապահովել Զանաքքալէի վերազինման մասին։ Մերձաւոր արեւելքի Քրուփի աւագ գործակատար Պամպէրմէր հրահանգ ստացած է Քրուփի պետը դիմաւորել Անգարայի մէջ։

ԴՐԱՄԻՆ ԱՆԿՈՒՄԷՆ ՅԵՏՈՅ ԹՐՔԱԿԱՆ ԴՐԱՄԸ
ՁՈՒՏԻ ԱՐԺԷՔԱԶՐԿՈՒԻ

Ինչպէս հաղորդած էինք, Ֆրնսֆրանքին արժէքազրկման հետեւանքով քաղաքիս ելմտական չրջանակները հաւանական չէին գտած որ Թրքական դրամը ևս կորսնցնէ իր արժէքը։ Այժմ, վարչապետութիւնը կուգայ հաստատել այս պարագան, իր 26 Մեպտ. 1936 թուակիր հետեւեալ զեկոյցով. —

1.— Եթէ նոր փոփոխութիւններ տեղի ունենան օտար դրամներու արժէքին մէջ, կառավարութիւնը որոշած է այս փոփոխութեանց համապատասխան ան է դեղչ չկատարել Թրքական դրամի արժէքին վրայ։

2.— Կառավարութիւնը համոզուած է թէ Թրքական ոսկիի ներկայ արժէքը ամէնէն լաւ կը համապատասխանէ երկրին տնտեսական և ելմտական պահանջներուն։

3.— Թրքական դրամը կրնայ վերաչուիլ հնչուն ոսկիի և պիտի պահէ ոսկեղրամի վերածելի օտար դրամներու հիման վրայ, մինչեւ հիմա զործնապէս չահած՝ /ր կայուն արժէքը։

4. Այս հիման վրայ, Կեդրոնական դրամատունը, պարբերաբար պիտի հաչուէ և պիտի ծանուցանէ Թրքական դրամին համեմատութիւնը միւս «տրվիզ»ներուն հետ։

Միւս կողմէ Անգարայէ կը հաղորդուի որ, կառավարութիւնը կարեւորութեամբ կը հետեւի Ֆրանքի անկումին և հրապարակին վրայ անոր ունեցած ազդեցութեանց։ Ինչպէս յայտնի է Այտրն-Դասապ երկաթուղիի և Քարափի ընկերութեանց հետ կառավարութեան կնքած պայմանագրութիւնները Ֆրանքը ունին իրարու հիմ։

ՀԵԼԼԷՆ նաւատորմը ռազմափորձի ձեռնարկած է Սարօնօքիս ծոցին մէջ։ Թագաւորը և վարչապետը »Ավէրօվ» մարտանաւէն կը հետեւին ռազմափորձերուն։ Ռազմափորձերէն յետոյ բոլոր նաւատորմ ըպիտի հաւաքուի Ֆալէրի մէջ և այնքէ պիտի անցուի Թագաւորին կողմէ։

ՅՈՒՂԱՐԿԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԵՐՈՒ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԻՉ
ՆԻՔՕ ՓԻՄԹՕՖ
(ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1900ԻՆ)

Պէյօղլու Պալըքփազարի Հայոց եկեղեցիներուն յուզարկաւորութեան կազմակերպիչ։

Հասցէ. — Պէյօղլու Հին Գապրիստան, Նոր Մէսէլինի փողոց, Թիւ 9, Թագսիմի ոստիկանատան դէմը։

Հեռաձայն, 44236

Թրքական դրամը առժամաբար սթերլինի կապուեցաւ
(Շարունակութիւն Ա. էջէն)

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ՖՐԱՆՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԵՌՆ 29. — Զուիցեր. Ֆրանքի ոսկիի համալժէքը առնուազն 190. առաւելագոյն 215 միլիկրամ պիտի ըլլայ։ Այս կերպով զուից. Ֆրանքին արժէքազրկումը հարիւրին 30 համեմատութիւն պիտի ունենայ։ Կառավարութիւնը արգիլած է օդային կապի պանդոկի, ելեկտականութեան և կարասիի գիներու յաւելումը առանց իր արտօնութեան։

ՖՐԱՆՔԻ ՕՐԻՆԱԳԾԻՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՓԱՐԻԶ 28.— Կառավարութեան խորհրդարանին ներկայացուցած օրինագծին գլխաւոր տրամադրութիւնները հետեւեալներն են.—

Կը ջնջուի 25 յունիս 1928ի օրէնքը, որու համաձայն կարելի էր թղթադրամ ֆրանքը ոսկիի վերածել, մէկ ֆրանքը 65,5 միլիկրամ ոսկիի հաչուով։ Առաջիկային հրամանագրով մը պիտի որոշուի ֆրանքին նոր գինը, որ 43 միլիկրամէն վար և 49էն վեր չպիտի ըլլայ։ Եթէ 43ը իբրև հիմ ընդունուի, ֆրանքը մէկ երրորդ համեմատութեամբ կ'արժէքազրկուի, իսկ եթէ 49ը ընդունուի արժէքազրկումը կ'ըլլայ մէկ քառորդի չափ։

Նոր թղթադրամը վերածելի է ոսկիի, այսինքն կարելի է զայն ներկայացնել և փոխարէնը ոսկի առնել, բայց այս վերածումը տեղի պիտի ունենայ միայն այն ատեն երբ կայունացուի թղթադրամը, իսկ կայունացումը մէկ քանի ամիսէն և թերեւս տարիէ մը կատարուի տօլարին և սթերլինին հետ միաժամանակ։

Ոսկի ունեցողները պարտաւոր են մինչեւ Հոկտ. 10 կառավարութեան հաղորդել իրենց ունեցածին քանակը, Ֆրանսայի թէ արտասահմանի մէջ։ Կառավարութիւնը պիտի գնէ այս ոսկիները, 49 միլիկրամը մէկ ֆրանքի հաչուով։

ԼԵՀԱՍՏԱՆ ԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ 28.— Ելմտ. չրջանակները կ'ըսեն որ, Լեհաստան ալ այսօրերս պիտի մասնակցի դրամակ համաձայնութեան և պիտի արժէքազրկէ դրամը (զլոթի)։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ 28.— Հռոմի ելմտական չրջանակները այն համոզումը ունին որ Մուսոլինի պիտի ստիպուի հետեւիլ Ֆրանսայի օրինակին։ Մուսոլինի չարունակաբար կը յարաբերի իտալ. անգլ. և Ֆրանս. դիտամատեաներու վարիչներուն հետ։

ՊԵՐԼԻՆ 28 — Գերման ելմտական նախարար Բէյնհատ ճառ մը արտասանելով ըսաւ որ, երբէք չպիտի արժէքազրկուի մարքը։ Արովհետեւ նման ձեռնարկ մը կրնայ խանգարել Հիթլէրի վերաչինութեան գործը։ Արդէն գրեթէ բնաւ անգործ չի կայ Գերմանիոյ մէջ։

ՌՈՒՍԻԱ „ՏԸՄԲԻՆԿ" Կ'ԸՆԷ

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԷՆ 28.— Սովէթ պետական դրամատան Նիւ-Եօրքի հրապարակին վրայ կատարած մեքենայութեան մասին, Մ. Մօրգընթաու յայտարարեց որ, Ամերիկայի պետութիւնը գնած է տեղւոյն վրայ հատուցուած սթերլինները, հաւատարակչռելու համար այս վաճառման հետեւանքները։ Սակայն և այնպէս սթերլինը 5.02է 5 91ի իջած է։ (մէկ սթերլինի փոխարժէք տօլար)։

ԼՈՆՏՈՆ 28.— Սովէթները կը հերքեն որ, չաբաթ օր սթերլինի «տըմբինկ» մը փորձած են Նիւ-Եօրքի մէջ և կ'ըսեն որ մէկ միլիոն սթերլինի վրայ կատարուած գործառնութիւնը զրամատիրական բնականոն գործողութիւն մըն էր։ Յոյս կը յայտնեն որ այս արժէքազրկումը օգնութիւն մը պիտի ըլլայ Ֆրանսայի համար։

Սովէթ Կէփէուի վարիչը պաշտօնանկ

ԼՈՆՏՈՆ 28 — Մոսկուայէ կը հաղորդուի որ, ներքին գործավար Եակոտա, անոնցմէ պաշտօնի մը կոչուած է, ինչ որ կը նշանակէ Սովէթներու մէջ անոր քաղաքական կեանքին վախճանը։ Եակոտա, վեթերանը և պետն էր Կէփէուի։ Ան կը գտնուի սա ամբաստանութեան ներքեւ թէ ժամանակին չէ կրցած երեւան հանել ահաբեկչական գաւազրութիւնները, մէջը ըլլալով Զինովիէֆի պարագան,

Ծ. Խ Այս լուրը հակասութիւն մը կը կազմէ Մոսկուայէ հասած ուրիշ լուրի մը, որու համաձայն Սովէթ թղթատարական գործավար Ռիքօֆ պաշտօնանկ եղած և անոր տեղ բերուած է Եակոտա։ Այս վերջնոյն տեղ ներքին գործավար նշանակուած Էժօր։

Հիթլէր կը նորոգէ գաղութային հարցը

ՊԵՐԼԻՆ 28.— Հիթլէր Պերլին-Պրէսլաու ինքնաչարժի ճամբուն բացումը կատարելէ յետոյ, յայտարարեց որ, Գերմանիա չորս ամիսէն պիտի կարգադրէ ինքնաչարժի և քաուչուքի հարցերը և 18 ամիսէն բնաւ չպիտի ներածէ մեքենայի իւղ։

Եթէ հազարաւոր քիլոմեթր գաղութներ ունենայինք, աւելցուցած է, եթէ մեր բնակչութիւնը նուազ խիտ ըլլար, եթէ նախնական նիւթերու զերարտադրութիւն ունենայինք, թերեւս կրնայինք ընդգրկել ռամկավար վարչաձեւ մը և իւրաքանչիւր անհատ թողուլ որ ուզածին պէս ապրի։ Մենք երբէք հակառակ չենք օտար ռամկավարութեանց բայց պիտի պահենք մեր քաղաք. վարչաձեւը, որ կը համապատասխանէ մեր անհրաժեշտութեանց։

Ա.Ֆղան պատերազմական նախարարը մոսկուայի մէջ

ՄՈՍԿՈՒԱ. 28.— Ժողովրդ. պաշտպանութեան գործավար մարշալ Վորոշիլոֆ ի պատիւ Ա.Ֆղանիստանի պատերազմ. նախարար Մէրտար Մահմուտէնի սարքեց հացկերոյթ մը, որու ներկայ կը գտնուէին Սովէթի կառավարութեան անդամները։

ԹԻՒՐՔ սինէմա մօտ օրէն կը սկսի
ԻՐ ՆՈՐ ԷՂԱՆԱԿԻՆ ՍԻՐՈՒՆ **ՖԻԼՄԵՐՈՒ** ՁՈՒ ՑԱՆԿՈՎ ՄԸ

ՍԱԿԱՐԱՆ

28 Մեպտ. 1936

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐ
ԵՒ ԱՐԺԵԹՈՒՂԹԵՐ

1933 Էրկանի ներքին փոխթ.	97.50
1918 Ներքին փոխառութիւն	97
1933 փոխթ. Իւնիթուրք Ա.	22.60
» » » Բ.	20.30
» » » Գ.	20.40
Անատօլու երկաթուղի Ա.	40.60
» » Բ.	40.60
» » Գ.	44.
Անատօլու Պօն	43.70
Անատօլու Բաժնեթուղթ	23.70
Սիմէն(Ալան)	12.30
Թէրքօզ	12 50
Ռէժի	1.80
Թէլէֆօն	7.—
Թրամվայ	18.—
Պոմոնթի	9.25
Մփնոթբրի Իւնեոն	9.—
Պոլսոյ Քարափ	10.40
Մէրքէզ Պանքասի	87.—
Իշ Պանքասի	10.—
Քրէտիթ Ֆոնս է (1903)	102.—
» » (1911)	95.50
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ	
Պանքնոթ Սթերլին	638.—
Ամերիկեան (Տօլար)	126.—
Ֆրանս. թղթադրամ	166.—
Իտալական »	164.—
Պելճիքական »	84.—
Ճուեական » (Տրախ.)	24.
Զուիցերիական »	815.—
Պուլկարական » (Լէվա)	25.—
Հոլանտական » (Ֆլօրին)	84.—
Զեխօ Սլովաք » (Քուրօն)	84.—
Աւստրիական »	22,50
Գերմանական » (Ռայխմարք)	30.—
Ռումանական » (Լէյ)	16.—
Եուկօ Սլաւիա » (Տինար)	52.—
Թրքական ոսկի	980.—
Մէճիտիէ	—.—
Պանք Օթոման	242.—
ԶԼԻԲԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ	
Լոնտոն	640.—
Նիւ Եօրք (սէնթ)	79.73
Փարիզ	12.03
Հռոմ	10.07.50
Պրիւքսէլ	4.69.—
Զուիցերիա	2.43.70
Սոֆիա	63.10.15
Պերլին	1.97.
ՀԵՌԱԳԻՐ	
Փարիզ (1 անգլ.) ֆր.	77.
Նիւ Եօրք (1 տոլար) »	15.09

ՏՕՔԹ. Ս. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

Փոխադրուած է Բանկալթիի սինէմայի դէմ, Զաֆէր փողոց, թիւ 15, Թէօտորիսի ափարթմանը։

'ՓԱՐԻԶ,
ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ
ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ

Առողջ մնալու առաջին պայմանը՝ պնդութիւն չունենալն է։ Աղիքներու կանոնաւորաբար ամէն օր պարպումը արեան մէջի թոյները կը վանէ։

Գիտութեան ամենավերջին հրաչալիքը եղող «Փարիզ» բուսական դեղահատերը պատրաստուելէն ի վեր, ազգային, մեծազգային դեղահատերը և գարշահոտ իւղերը հրապարակէն քաշուեցան։

Խիթ չտալու և Ջնասակար չըլլալու համար, 10-80 տարեկաններ կը գործածեն։ Հարցուցէք ձեր բժիշկին, սիրով պիտի յանձնարարէ։ Ամէն ոք կը ճանչնայ. գործածողը այլեւս ուրիշ նիթ չի գործածեր։

ՏՈՒԻՔԸ 15 ՂՐՈՒՇ Է

Ամէն դեղարան կը գտնուի

Պոլսոյ Քաղաքապետական թատրոն

ՏՐԱՄԻ ԲԱԺԻՆԸ ԹԷՓԷՊԱՇԻՒ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 1, Հինգշաբթի գիշեր, ժամը 20ին

Մ Ա Ք Պ Է Թ

Հեղինակ՝ Վ. Շէքսպիր — Թարգմ. Մ. Շիւքրիւ Էնէմ

ՕՓԷՐԷԹԻ ԲԱԺԻՆԸ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

ՏՈՒՏԱՔԼԱՐԸՆ

Հեղինակ՝ Իվ Միրանտ — Երաժշ. Մորիս Իվէն — Թրգմ. Է. Բէշիտ

Տղոց բաժինը՝ ՖԱԹՊԱՃԷՊ

Հեղինակ՝ Աֆիֆ Օպայ — Երաժշտ. Ֆէհմի Էկէ

Մ. ԷՆՖԻԷՃԵԱՆ
ՁԵՒ ՈՒ ԿԱՐԻ ԷՆՍԹԻԹԻՒ
ՀԱՐՊԻԷ, ՓՕՐԵԱՋ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 23)1

Նոր չրջանը կը սկսի 1 Հոկտեմբերին, արդիական կազմակերպութեամբ։ Հիմնովին կ'ուսուցուի ՁԵՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ և ԿԱՐ։ Ընթացաւարտ աշակերտուհիք յետ պաշտօնական քննութեան կը ստանան վաւերացեալ վկայագիր։ Արձանագրութիւնք Գչ. օրեր, ժամը 9—17։

ԳՐԻԳՈՐ ԻԶՄԻՏԼԵԱՆ
ԴԵՐԶԱԿ

Փարիզէն վերադարձած ըլլալով, կը ծանուցանէ իր յարգելի յաճախորդներուն թէ՝ յետ այսու այրերու ամէն տեսակ հագուստներ և վերարկուներ, ինչպէս նաև կիներու յատուկ թայեէօներ քրասիք մանթօներ պիտի պատրաստուին իր աշխատանոցին մէջ, փարիզեան ամենավերջին նորաձեւութեամբ։

ՀԱՍՑԷ.— Քարաքէօյ, Թիւնէլի կից, Մէրթէպանի փողոց, Հուլուսի պէյ խան, Թիւ 1—2։ Հեռաձայն՝ 41098։

ԷՐՎԻԼ ԿՕԼՏ — 0.08 մ. ածելիի շեղբերը հռչակաւոր Ֆիրմայի մը արտադրութիւնն են

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Գազանճ»ի, ժառանգական, կալուածական, էվզաֆի տուրքի գործեր, «Ֆէրաղ»ի, «վէֆաէն ֆէրաղ»ի, «ինթիգալ»ի, ժառանգական գործեր, ամէն տեսակ առնելիքներու և մուրհակներու գանձում և հետապնդում Անգարայի և Իսթանպուլի պետական պաշտօնատանց մէջ։

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ ԶՐԻ

Դիմել՝ ՄԱՆՈՒԿ ՎԱՒԱՄՇԱՊՈՒՀԻ

ԱՄԷՆ ՕՐ ԺԱՄԸ 12Էն 14 ԵՒ 16Էն 17

Իսթանպուլ, Պահչէ Գափու, Նաիկին Ռահվանճիլէր, Պէրկիրճիլէր փողոց, Շիրին խան, 3րդ յարկ, թիւ 10, ճիշդ Պիրինճի Վազքի խանին դիմացը։

ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱ ՁԱՐՇԸ ԳՈՐՈՒ — **ՍԻՆԷ ԱԶԱՐ** — ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱ ՁԱՐՇԸ ԳՈՐՈՒ

ԱՑՍՕՐՈՒԸՆԷ սկսեալ մինչեւ մէկ շաբաթ շարունակ

երկու մեծ և սքանչելի ֆիլմ մէկ անգամէն

1.- Զէյնէպին մեռաւը
2.- Սիրոյ թակարդը
3.- Անգլիոյ թագաւորին այցը Պոլիս

Հրապարակ ելաւ

ՆՈՐ ՅՈՅՍ Շաբաթերթին 74ՐԴ ԹԻՒԸ

Քերական Ընթերցարան 30 դրս.
Բարի Լոյս Ընթերց. Ա. տարի 35 դրս.
» Ընթերց. Բ. տարի 40 դրս.
» » Գ. Դ. տարի 75 դրս.

ԴԻՄԵԼ
ՄԻԱԿ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ
Ց. ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ
Անգարա Ճատէսի Իէշիլ էֆ. խան թիւ 14

ԼՈՅՏ ԹՐԻԷՍԹԻՆՈ
LLYOD TRIESTINO

ՄԵԿՆՈՒՄ

ԱՎԱՆԹԻՆՈ

Բշ., 28 Սեպտ., ժամը 17ին Ղալաթիոյ քարափէն դէպի Սելանիկ, Իզմիր, Փիրէ, Պրինտիզի, Վենետիկ, Թրիէսթէ։

ԱՊՊԱԶԻԱ

Դշ., 30 Սեպտ. ժամը 17ին դէպի Պուրկազ, Վառնա, Գոնսթանցա Սուլինա, Կալաց, Իպրայիլ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւններու համար դիմել Լոյտ Թրիէսթինոյի ընդհ. Գործակալութեան. Մէրքէզ. Բըխթըմ խան, Կալաթա Թէլէֆոն 44877 8 9 և կամ Բերայի ճիւղը Կալաթա Սէրայ Թէլ. 44656։

Գործակալութիւնս հոլանտական շոգենաւային ընկերութեան միջոցաւ եւ կապ պահելով հոլանտական ընկերութեանց հետ պատրաստ է. «Աշխարհի բոլոր նաւահանգիստներու» համար ապրանքներ ընդունիլ և փոխարէն ուղղակի քօնոսմանտ։

100ին 50 ՁԵՂՉ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱՅԻ

Ա. ՆԺ ԲԻԹՈՒ

«Մշակոյթ»
ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱՏՈՒՆ

Թ. ԱԶԱՏԵԱՆ

Կալաթա, Պիլլոր փողոց, Կիւլ խան, թիւ 8–9

Գրատունս բազմապիսի և հազուագիւտ հրատարակութիւններու մթերքով մը ճոխացած, խիստ մատչելի գիներով կը հայթայթէ ամէն կարգի հին ու նոր երկեր, պատմական, բանասիրական, գրական և այլ արժէքաւոր մատեաններ, թարգմանութիւններ. թերթերու և պարբերականներու կարեւոր հաւաքածոներ. տարեցոյցներ, գեղարուեստական ալպոմներ, և լն.։

Հանրային մատենադարաններ (արտաքսման) և անձնական գրադարան ունեցողներ այս պատեհութենէն օգտուելով կրնան իրենց պակասները ամբողջացնել։

Գրատունս կը ստանձնէ նաեւ ապագրական գործեր։

Գրատունս բաց է կէսօրէ յետոյ, ժամը 2—7։

Sahibi ve yazı işleri müdürü
HOREN CAMCİYAN

Basıldığı yer
ARTUN Basımevi: Galata Billur sokak No. 10

ՖՐԱԹԷԼԼԻ ՍՊԷՐՔՕ
FRATELLI SPERCO

Կալաթա, մաքսատան դէմը։ Խիւտավէնտիկեար խան, Թէլէֆոն 44792։

«Հոլանտական Շոգենաւային Ընկ.»

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ

Արտածման սպասարկութիւն

Մօտաւոր մեկնումս դէպի Անվէրս, Ռոթէրտամ, Ամսթէրտամ, Համպուրկ։

Triton	այժմ Պոլսոյ մէջ
Merope	5—10 Հոկտ.
Ceres	10—15 Հոկտ.

Գիտերու վրայ մասնաւոր շոգենաւային սպասարկութիւն. Հռենոսի և Մայնի բոլոր նաւահանգիստները։

Ներածման սպասարկութիւն Ամսթէրտամէն կ'սպասուին

Ceres	Հոկտ. 3ին
Merope	Հոկտ. 5ին

Ամսթէրտամէն մօտալուտ մեկնումներ

Ulysses	Սեպտ. 23ին
Poseidon	Հոկտ 3ին

Nippon Yusen Kaisha Tokyo

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ուղղակի սպասարկութիւն Եօքօհամայի, Քօպի, Տէյրէնի, Զինկիթաայի, Շանկհայի, Հոնկ-Քոնկի, Ինկաբուրի, Գոլոմպոյի, Սուէզի, Բոսթ Սայիտի, Պէյրութի և Պոլսոյ միջեւ։

Պիրէոն, Մարսիլիա, Պարչէլոնա, Վալէնսիա, Լիվրբուլ և Կըլասգո։

Lima Maru — Նոյ. 18ի

Compagnia Italiano Turismo

Իտալական Թուրիզմօ (CIT) նաւային ընկերութիւնը կը հայթայթէ երկաթուղիի, շոգենաւերու եւ օդանաւերու տոմսակներ աշխարհի բոլոր քաղաքներու համար։

Զրի տեղեկութիւններ կը հայթայթէ, կ'ապահովէ պանդոկի սենեակներ և պակաժներու տոմսերով ապահովութիւնը կ'ստանձնէ

Հարիւրին 5ն զեղչ իտալական երկաթուղիներու վրայ։

Դիմել ՖՐԱԹԷԼԼԻ ՍՊԷՐՔՕ Կալաթա, Խիւտավէնտիկեար խան,

Ընկերութիւնը որ Սիթ ընկերութեան ներկայացուցիչն է, Եւրոպայի բոլոր քաղաքներու համար կուտայ երկաթուղիի տոմսակներ և խառն տոմսակներ ծովային ցամաքային Պոլիս-Փարիզ և Պոլիս-Լոնտոն գիծերու համար։

ՊԷՏՔ ԿԱՅ

Գիշերօթիկ մասնաւոր դպրոցի մը համար, պէտք կայ մաքրութեան գործերու վարժ այր երիտասարդ սպասաւորի մը։ Դիմել՝ Շիշլի, Պուլկար Զարչի, թիւ 51, Պ Ա. Օհանեանի։

ԱԲՈՒ ԼԱԼԱ ՄԱՀԱՐԻ

Հեղինակ՝ Ա. ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ
Հրատ. «Մշակոյթ» գրատան
Գեղեցիկ ապագրութիւն
Գին 25 զրշ.

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆՅՑ

Անգլիական եւ ուրիշ ամէն տեսակ առաջնակարգ կերպասներ

ՂԱԼԱԹԻԱ. ՀԱՐԱՃԱՃԻ ՓՈՂՈՑ. ԹԻՒ 36

Մեր վաճառատունեն առեւտուր ընողներ բացառապէս կրնան վստահ ըլլալ թէ երբեմ չպիտի խաբուին, որովհետեւ մեր անձեղ եւ ազնիւ սկզբունքն է՝

ՊԱՏՈՒԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ, ՅԻՇՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ և ԲԻԶՈՎ ԳՈՇԱՆ

ՏԻԿԻՆՆԵՐ — ՕՐԻՈՐԴՆԵՐ

Կ'ՈՒԶԷՔ ՈՐ ՁԵՐ ԳՈՒԼՊԱՆԵՐԸ ՄՆԱՆ ՄԻԹՏ ՆՈՐ

ՄԻԹՏ ՆՈՒՐԲ

ՄԻԹՏ ՓԱՑԼՈՒՆ

Գործածեցէք ՖՕՈԹԻՊԱ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՆԻՒԹԸ

զոր քսելով ձեր գուլպային հաշելու հաւանակ նիւթերն ու նեցող տեղերը. կատարելապէս ապահոված կ'ըլլաք անոր տակ ունեցած նիւթերը։

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ. — Մ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

Փոխարէն բոլոր մեծ դեղագործներուն և արդուզարդի իրեղէն վաճառողներուն մէջ։

Կարդացէք «ԱՆԺ ԲԻԹՈՒ»ն կարդացէք

հարիւրին 50 զեղչ կատարուած է

ԿԱՐՈՒԶԵՒԻ

ՓԱՓԱԶԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Այրերու եւ կիներու

ՀԻՄՆԱԴԻՐ-ՏՆՕՐԷՆՈՒՀԻ

Տիկին Երանուհի Փափազեան

Հանրապետական կառավարութենէն արտօնուած վարժարանի աշնանային շրջանի արձանագրութիւնները սկսած են ֆրանսական լիւքս մէթոտով օժտուած Նորութիւններով և արանց թէ կանանց զգեստներու յատուկ ճոխ դասընթացքով, ուր մասնագէտ Տիկին Փափազեան իր դիւրըմբռնելի ոճով կ'աւանդէ Փարիզեան կարուածները տալով վաւերացեալ վկայականներ։

Կիներու օրեր.— Բշ. Գշ. Դշ. Եշ. ժամը 2—5։

Այրերու. — Ուր. և Շբ. օրերը երեք ժամ։

Արձանագրութիւնները՝ Երկուշաբթի և Հինգշաբթի, ժ. 2—5։

Կարեւոր.— Դասերու վերսկսման կանոնաւորումը ապահովելու համար, պէտք է փութով արձանագրուիլ։

ՀԱՍՑԷ.— Ֆէրիգիւղ. Թէփէ Իւսթիւ, հանրակառքի կայարանը թիւ 116, Փափազեան ափարթըման։

ԱՒԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ)(127)(

ՄԻԹԷԼ ԶԷՎԱՔՕ

ԻԶԱՊՕ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

ԼԴ.

ՄԵՌԵԼԸ ԿԸ ԽՕՍԻ

Վերջին յիշոցէ մը վերջ Պրանքայյօն քարին մէկը գլխուն մօտեցուց և պատրաստեց չուանը։

Պրիսքայլ, հառաչներ արձակելով, կը կապէր արդէն անոր ոտքերը։

Պրակայլ, ինը «Հայր մեր»ին վրայ կ'աւելցնէր նաեւ «Ողջոյն քեզ» մը։

Այդ պահուն մեռելը փռնգտաց։

Երեք ողջերը ցատքեցին։ Իրենց առջին շարժումը եղաւ փախչիլ արագօրէն և անկարգ կերպով, որովհետեւ եթէ մտածենք, սարսափելի բան է մեռելի մը փռնգտալը։

Բան քայլ անդին կանգ առին, ետեւնին դարձան, իրարու ձեռքէ բռնեցին՝ աւելի ուժով ըլլալու համար անդրչիրիմեան փռնգտումի մը նոր փորձին պարագային, ու վիզերնին երկարած, աչքերնին դուրս ինկած, նայեցան դէպի այն կողմը՝ ուր դէպքը տեղի ունեցած էր։

Սակայն իրենց և մեռելին մէջտեղ աղջամուղջի պատ մը կար։

Իրենց ջղագրգիռ էութեամբ մտիկ ըրին...։

Ու յանկարծ աւելի արագ, փախուստ մը տեղի ունեցաւ։

Լսած էին ազմուկը կտաւին որ կը պատռուէր, մօռելը կը ճեղքէր իր պատանքը։

Յիսուն քայլ անդին, կրկին կանգ առին, Պրանքայյօն որոտաց.

— Զեմ հասկնար կոր...։

Պրակայլ արագ արագ կը մրթմրթար բան մը, որ աղօթք ըլլալու էր անշուշտ։

Ամէնէն առաջ Պրիսքայլ սկսաւ կամաց կամաց իր պաղարիւնը վերստանալ և մտածեց այս կրկնակ իրողութեան վրայ. նախ փռնգտումը, յետոյ պատռուած պարկը։

Ի՞նչ կը նշանակէր ասիկա։

Ընդհուպ գոչեց.

Ա՜հ...։

Ընկերները ցատքեցին։

— Ի՞նչ, մոլատաց Պրանքայյօն։

— Գիտեմ, ըսաւ Պրիսքայլ։

— Ի՞նչ գիտես, հարցուց Պրանքայլ։

Ճիշդ Միջնաքաղաքի տան մէջ եղած դէպքն է որ կը կրկնուի, կը հասկնա՞ք Բասավանի ասպետը մ'ուել մըն է որ չմեռնիր։ Ահա՛ այդչափ։

Ո՛վ ընթերցո՛ղ, եթէ Պրիսքայլի տեղ ըլլայիք, ի՞նչ լաւագոյն բացատրութիւն պիտի տայիք։ Ակամայ և յանկիստ ճշմարտութիւնը բսած էր անիկ. թէ «ասիկա միեւնոյն ընտրեւոյթն էր»։

Բասավանի ասպետը. որ տարօրինակ զգայութիւն մը ունէր, գիշերուան յուզումներուն հակահարուածը կրած էր։ Ու հիմա դուրս կուգար մահուընէ։

Դաշոյնի հարուածով մը պարկը ճեղքելէ վերջ, Բասավանի ասպետը ոտքի եկաւ քանի մը վայրկեան յոգնութիւն զգաց, չա՛լուեցաւ, և չուրջը նայելով ինքզինքը տեսաւ Աէնի եզերքը։

Եւ որովհետեւ Պրանքայյոնէն, նոյն իսկ Պրիսքայլէն աւելի մտացի էր, հասկցաւ։

— Ադէկ ազատած եմ, մրմնջեց դողդղալով։

Այդ պահուն, Պրանքայյոնի և Պրակայլի միտքին մէջ կը քանդակուէր Պրիսքայլի ըսած այն խօսքը թէ Բասավանի ասպետը մարդ մըն է որ չմեռնիր։

Իրենց մտածումներուն արդիւնքը այն եղաւ որ Բասավան մահուընէն աւելի զօրաւոր մէկն էր։ Ու արտակարգ հիացում զգացին։

Բիչ չատ ապահովուած, երեք ողջերը սկսան ոտքանալ, և Բասավանը տեսան ողջ, ոտքի վրայ քաջառողջ։

Կ'երեւայ թէ ժամանակ չունէր զարմանալու կամ հարցնելու թէ ի՞նչ անցած դարձած էր։

— Մնաք բարո՛վ. քաջերս, ըսաւ երբ զանոնք։ Նորէն կը տեսնուինք։

Երեք ընկերները խոնարհած էին ասպետին ոտքերուն։ Երբ չկուեցան, ա՛լ չտեսան զայն։ Ուստի դակի Գուոկօնեի ապարանքը վերադարձան և ջադէս ներկայացան Ժան սան Բէօրի։

— Մօնսէնեէօր, ըսաւ Պրիսքայլ իբրեւ կաբեր, ձեր պահակապետը տեսաւ որ անիկա էր, այնպէս չէ՞, տեսաւ։

— Այո՛, խոստումս պիտի յարգեմ։ Ոսկիի պարկը հոն է։

— Ուրեմն մեռած է... իրապէս մեռած։ Մենք զայն Աէն տարինք, մօնսէնեէ՛օր։ Ես կարդացի ոտքերուն քարը, և ապացոյցը այն է որ քարը էր։ Պրանքայյոն կապեց գլխու քարը։

(Շար.)